

Informatienota raad

Corona Effect Rapportage Veldhoven

Voor vragen

Telefoonnummer: 14 040

E-mail: gemeente@veldhoven.nl

Datum B en W: 22 september 2020

Registratienummer: 20bs00106

Kennisnemen van

Bijgevoegde Corona Effect Rapportage Veldhoven.

Inleiding

Nu de grootste crisis voorbij is wordt helder dat corona een langere periode impact heeft op de samenleving. We zitten in een tussenfase waarbij er nog steeds een crisis is maar ook behoefte ontstaat aan brede nazorg. In onze informatienota van juli 2020 hebben wij uw raad toegezegd in september een beeld te geven van wat de maatschappelijke, economische en financiële gevolgen op korte termijn betekent voor de verschillende beleidsterreinen en taken van onze gemeente. Dit beeld wordt geschetst in bijgevoegde Corona Effect Rapportage Veldhoven.

Kernboodschap

Uit bijgevoegde rapportage blijkt dat de coronacrisis impact heeft op alle doelgroepen in onze samenleving. De steunmaatregelen van het Rijk zorgen er tot nu toe voor dat er nog geen hele grote negatieve effecten voor Veldhoven zijn. Wel zijn er zorgen over kwetsbare sectoren als er nieuwe beperkende maatregelen worden ingesteld. Ons college blijft met organisaties en bedrijven in gesprek om een vinger aan de pols te houden en te ondersteunen waar mogelijk. Om het voorzieningenniveau van Veldhoven in stand te houden is er een aantal maatregelen genomen. Zo is samenwerking gestimuleerd, zijn we voorschotten van subsidies blijven verstrekken, gaan we soepel om met de verantwoording van subsidies, zijn we coulant naar instellingen met prestatieafspraken en hebben we de huur kwijtgescholden voor sportverenigingen.

Verzoeken financiële ondersteuning

We zijn intensief in contact met onze ondernemers en maatschappelijke organisaties om eventuele knelpunten in beeld te brengen en hiervoor maatwerk te leveren. In totaal hebben we nu circa 40 organisaties in beeld. De knelpunten zijn met name de kosten voor huur van gemeentelijke eigendommen + minder inkomsten door sluiting. In totaal gaat het tot nu toe om een bedrag van € 357.000. We gaan met alle verzoekers om tafel om maatwerk te kunnen leveren. Hiervoor wordt een afwegingskader opgesteld dat ons college komende maand verwacht vast te kunnen stellen. Doel hierbij is het voorzieningenniveau van Veldhoven in stand te houden.

Financiële effecten

Er is nog veel onduidelijk over de financiële effecten van corona voor Veldhoven. Nog niet alle steun- en herstelmaatregelen van het Rijk zijn nu (medio september) al financieel doorvertaald voor Veldhoven. Ook komt het Rijk eind 2020 en begin 2021 nog met definitieve afrekeningen en mogelijke aanvullingen op de huidige pakketten. Ten slotte is er onzekerheid over ontwikkelingen op langere termijn: wat is de groei van bijstand en re-integratietrajecten, wat gaan de woningprijzen doen en komen er wellicht meer gezondheidshulpvragen. Deze factoren liggen buiten ons bereik maar kunnen wel effect hebben op onze financiële situatie. De financiële effecten die per medio september bekend zijn betreffen een positief saldo van € 64.000. Dit wordt met name veroorzaakt door een vergoeding voor de 'Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers' (Tozo) die door eigen personeel is uitgevoerd. Dit betekent dat het voorlopige inschatting van meerkosten voor Veldhoven € 293.000 bedraagt (€ 357.000-€64.000).

Vervolg

De komende weken gaan we in gesprek met verzoekers om financiële ondersteuning om hiervoor een maatwerkoplossing te creëren. De financiële effecten worden steeds geactualiseerd op basis van toekenning van Rijksgelden en dit maatwerk. Omdat er nu nog veel onzeker is, worden in de begroting 2021 geen concrete bedragen opgenomen. Wel schetsen wij in de inleiding van de begroting een algemeen kader en nemen wij een bedrag op in de risicoparagraaf.

Communicatie en samenspraak

De Corona Effect Rapportage is tot stand gekomen in samenwerking met een intern programmateam en op basis van landelijke regionale rapporten en een lokale inventarisatie. De effecten van corona voor organisaties en bedrijven in Veldhoven die uit veelvuldige contacten zijn gekomen zijn ook hierin opgenomen. De rapportage is 15 september 2020 al aan uw fracties gepresenteerd.

Bijlagen

Corona Effect Rapportage Veldhoven september 2020

Corona Effect Rapportage Veldhoven

September 2020

Inleiding

Nu de grootste crisis voorbij is wordt helder dat corona een langere periode impact heeft op de samenleving. We zitten in een tussenfase waarbij er nog steeds een crisis is maar ook behoefte ontstaat aan brede nazorg, een fase waarin veel abnormaal is maar waar ook een ander normaal ontstaat. De complexiteit van deze crisis wordt ook steeds groter omdat er geen opgaven weg gaan, maar wel opgaven erbij komen. Waar eerst het collectieve belang van de samenleving voorop stond, is dit steeds meer het belang van de groep: een beroepsgroep, leeftijdsgroep, of inwoners van een bepaald gebied.

In onze informatienota van juli jl hebben wij toegezegd in september een beeld te geven van wat de maatschappelijke, economische en financiële gevolgen op korte termijn betekent voor de verschillende beleidsterreinen en taken van onze gemeente.

Leeswijzer

In deze rapportage schetsen wij allereerst een beeld van de gevolgen van corona tot nu toe voor Veldhoven. Dat beeld bestaat uit een aantal cijfers over corona waarna een beeld wordt geschetst van de gevolgen van corona op verschillende terreinen: economisch, sociaal-maatschappelijk, ruimtelijk terrein en wat de impact op de gemeentelijke organisatie is.

Vervolgens schetsen we een beeld van de financiële gevolgen voor Veldhoven die nu, medio september bekend zijn. Daarnaast kijken we naar de mogelijke financiële gevolgen voor Veldhoven in de komende tijd. Tot slot informeren we u over het vervolg.

Beeld Veldhoven

Enkele cijfers

We schetsen een beeld van Veldhoven (ten opzichte van Nederland) op basis van cijfers (o.a. van waarstaatjegemeente.nl, CBS en GGD), een lokale inventarisatie en een aantal landelijke en regionale rapporten over economische, sociaal-maatschappelijke en financiële effecten van corona.

Corona in cijfers

Uitgevoerde tests	2.823
Geregistreerde besmettingen	159
Geregistreerde ziekenhuisopnamen	36
Geregistreerde coronadoden	15

Dit zijn cijfers van de GGD van 31-08-2020 en betreffen alleen officieel geregistreerde diagnoses. Personen die mogelijk corona hebben gehad of hieraan zijn overleden maar waar geen officiële diagnose is gesteld zitten niet in deze cijfers. We zien met name in de 2 laatste weken van augustus een behoorlijke stijging van het aantal tests. Van gemiddeld 195 naar respectievelijk 298 en 382. Vermoedelijk betreft het hier vakantiegangers die zich na terugkomst laten testen. Het percentage positieve testen zit sinds eind juli tussen 1,3 en 3%. Van de 15 geregistreerde coronadoden waren 9 personen 80 jaar of ouder. De meeste personen zijn in april overleden. Sinds 27 april zijn er volgens de GGD-cijfers geen Veldhovenaren meer overleden aan corona.

Coronacijfers uit gemeentelijke organisatie

Noodverordeningen	8
Waarschuwingen door boa's	83
Boetes door boa's en politie	33
Tozo-toekenningen, bedrag € 2,1 mln	873
Nieuwsberichten op website	58

Totaal berichten op gemeentelijke social media

Facebook	100
Instagram	55
Twitter	87
LinkedIn	63

♥ Gezondheid en welbevinden

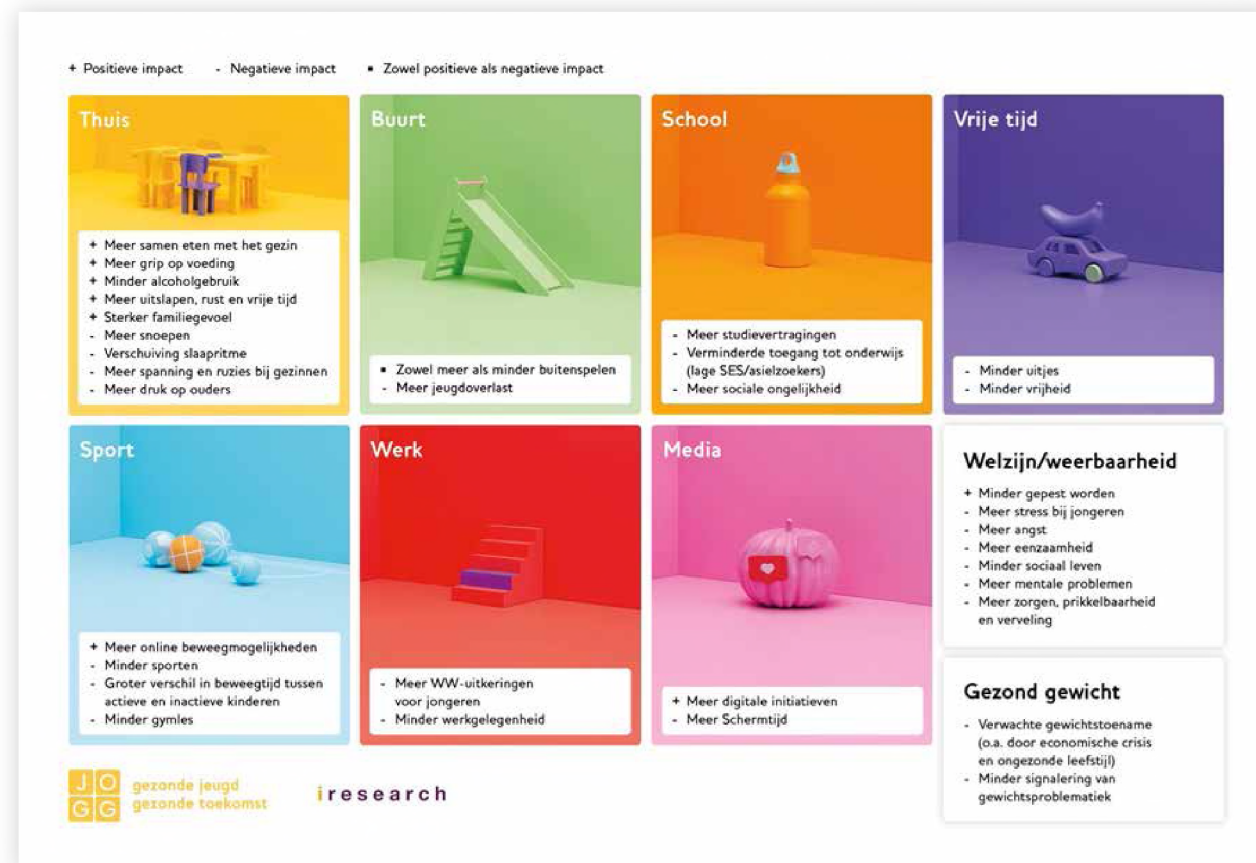
Er zijn in Veldhoven gelukkig weinig meldingen van zieken en overledenen door corona. Er is nu een lichte stijging, maar dit baart nog geen zorgen. Wel is duidelijk dat de eerste ziektegolf een zwaar beslag op het personeel in het ziekenhuis en de zorginstellingen heeft gelegd. Zowel wat betreft het aantal werkuren als de mentale impact van het werken in cohort. Het MMC zet nu een corona-IC op zodat de reguliere zorg minder in het gedrang komt bij een nieuwe golf van ziekenhuisopnamen.

Corona heeft veel impact op diverse doelgroepen in onze samenleving. We hebben begin april alle inwoners van Veldhoven een kaart gestuurd om hen een hart onder de riem te steken maar ook om ze een handelingsperspectief te bieden als het niet goed gaat.

Ouderen die zelfstandig wonen maar ook de cliënten van de zorginstellingen van Oktober en Severinus hebben geleden onder de lockdown. Het niet zien van dierbaren, niet kunnen werken of deelnemen aan het sociaal leven is psychisch erg belastend en vermindert vaak de kwaliteit van leven.

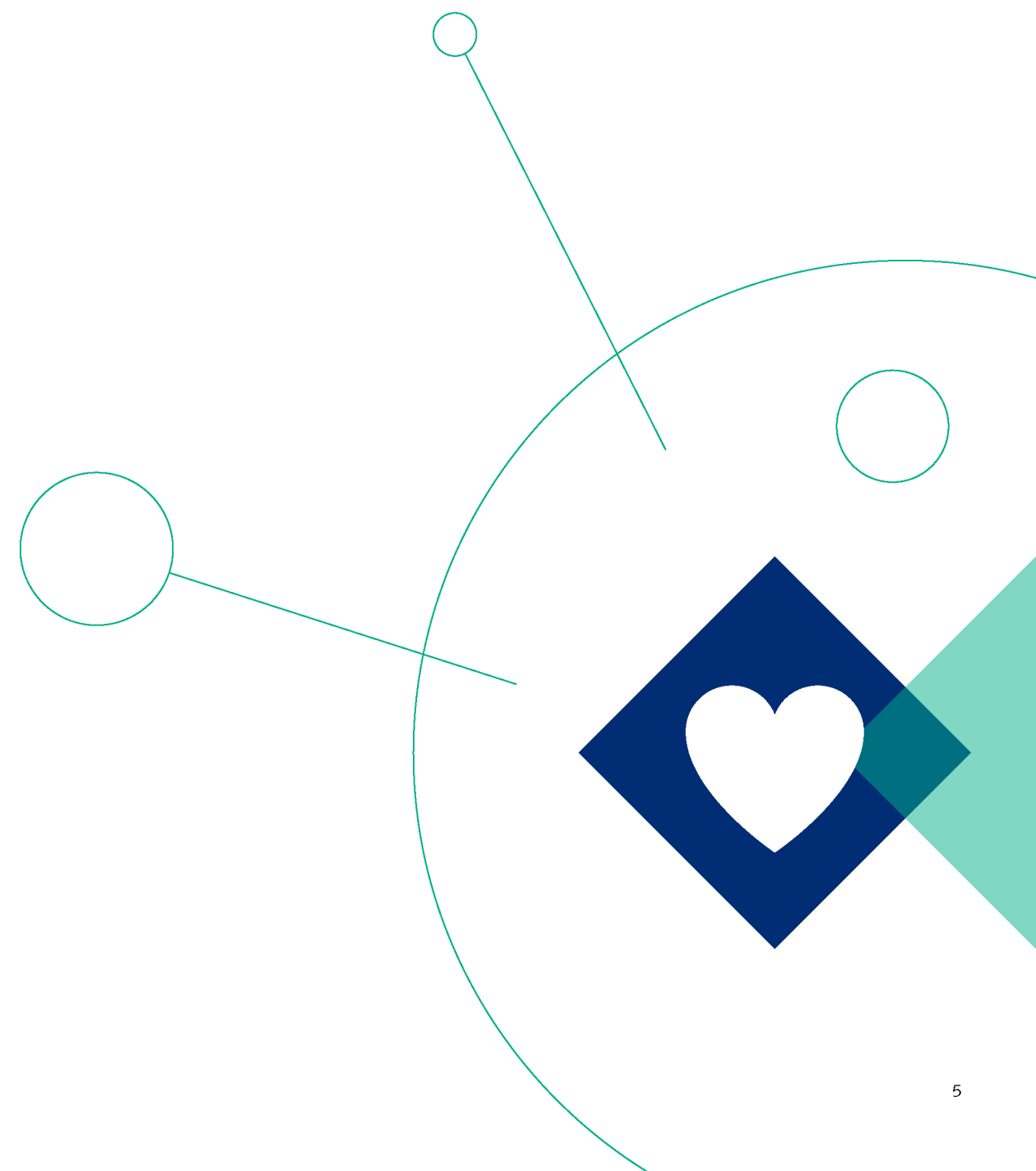
Ook op jongeren heeft corona veel impact. Het niet zien van vrienden, niet naar school of werk, stages die niet doorgaan, een ander toekomstperspectief bij school verlaten. Uit onderzoek van 1Vandaag, september 2020 blijkt dat 18-35 jaar 75% psychische klachten heeft. Deze worden veroorzaakt door onzekerheid, extra werkdruk, zorg voor kinderen en gebrek aan contacten.

Impact van de coronamaatregelen op kinderen in Nederland - juli 2020

Door het niet kunnen werken of thuiswerken wordt de scheiding tussen werk en privé verstoord. Veel mensen werken al sinds maart (gedeeltelijk) thuis. Voor gezinnen met kinderen zijn de eerste maanden erg zwaar geweest doordat scholen en kinderopvang waren gesloten. Voor kinderen die thuis moesten leren en geen computer hadden heeft Stichting Leergeld de normale regels opgerekt en 80 devices extra verstrekt. Hierdoor konden deze kinderen volwaardig mee doen aan het digitale onderwijs. De scholen zijn inmiddels weer geopend maar door gebrek aan testmogelijkheden voor personeel van onderwijs en zorg komen scholen en kinderopvang ernstig in problemen als personeel wordt verdacht van corona en tijdelijk thuis moet blijven.

Eén doelgroep is er positief uitgekomen: de personen met GGZ-klachten. Vanuit GGD komen er positieve geluiden. Ook zonder begeleiding ging het voor veel mensen met psychische klachten beter doordat zij minder prikkels kregen.

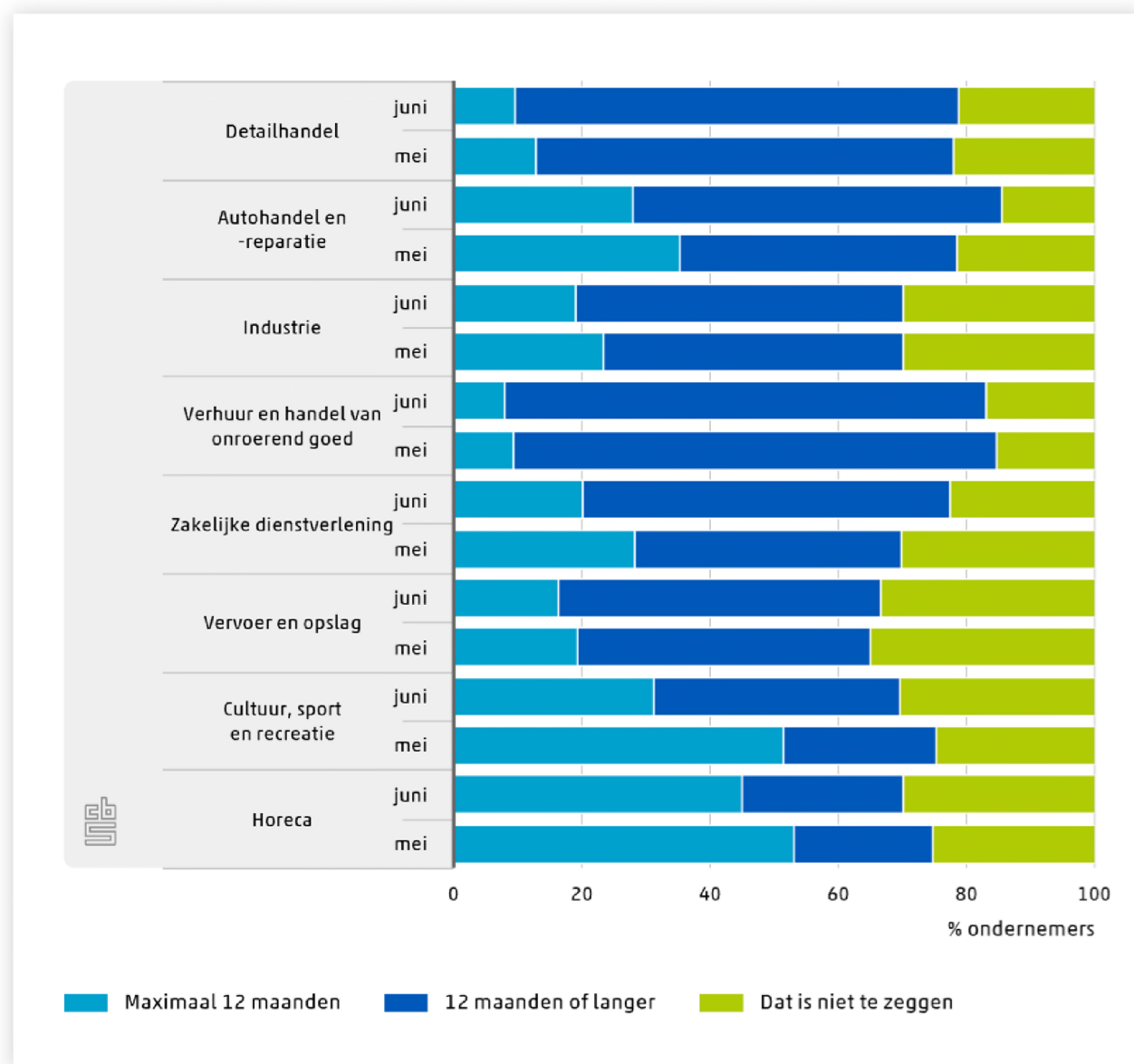

Economie

Volgens het CBS vertrouwen steeds meer ondernemers erop dat hun bedrijf de huidige crisis overleeft. Uit onderzoek (CBS, conjunctuurenquête Nederland, juli 2020) is het ondernemersvertrouwen in Brabant toegenomen van -30,5 in het 2e kwartaal tot -16,1 aan het begin van het 3e kwartaal 2020. Wij hebben al snel na de eerste coronamaatregelen een ondernemersloket opgezet. De medewerkers hebben een luisterend oor geboden, veel vragen beantwoord over landelijke regelingen, Tozo, belastingen e.d. en voor ondersteuning doorverwezen naar juiste instanties.

Zoals in onderstaand overzicht te zien zijn het vooral de sectoren cultuur / recreatie / sport en horeca die zorgen hebben over het voortbestaan van hun bedrijf. Ook in de bedrijfsresultaten van het afgelopen halfjaar zijn grote verschillen te zien tussen de bedrijfstakken. Ruim driekwart van de horecabedrijven meldt een verlies.

Voortbestaan bedrijf bij aanhoudende coronacrisis

Bron: CBS, conjunctuur-enquête Nederland, corona, juni 2020, bedrijfstakken

Qua bedrijvigheid zit de kwetsbaarheid door corona voor Veldhoven in de krimpsectoren metaal en technische industrie, dit betreft vooral ASML en zijn toeleveranciers. ASML heeft echter in het 2e kwartaal van 2020 alweer de omzet en winst op peil.

Omzet en winst ASML weer op peil; overname Duits glasbedrijf

VELDHOVEN - ASML heeft in het tweede kwartaal omzet en winst, die in het eerste kwartaal te lijden hadden onder de coronacrisis, weer redelijk op peil gekregen. Volgens topman Peter Wennink is de capaciteit weer zodanig dat de resultaten dit kwartaal weer flink kunnen stijgen.

ED 15 juli 2020

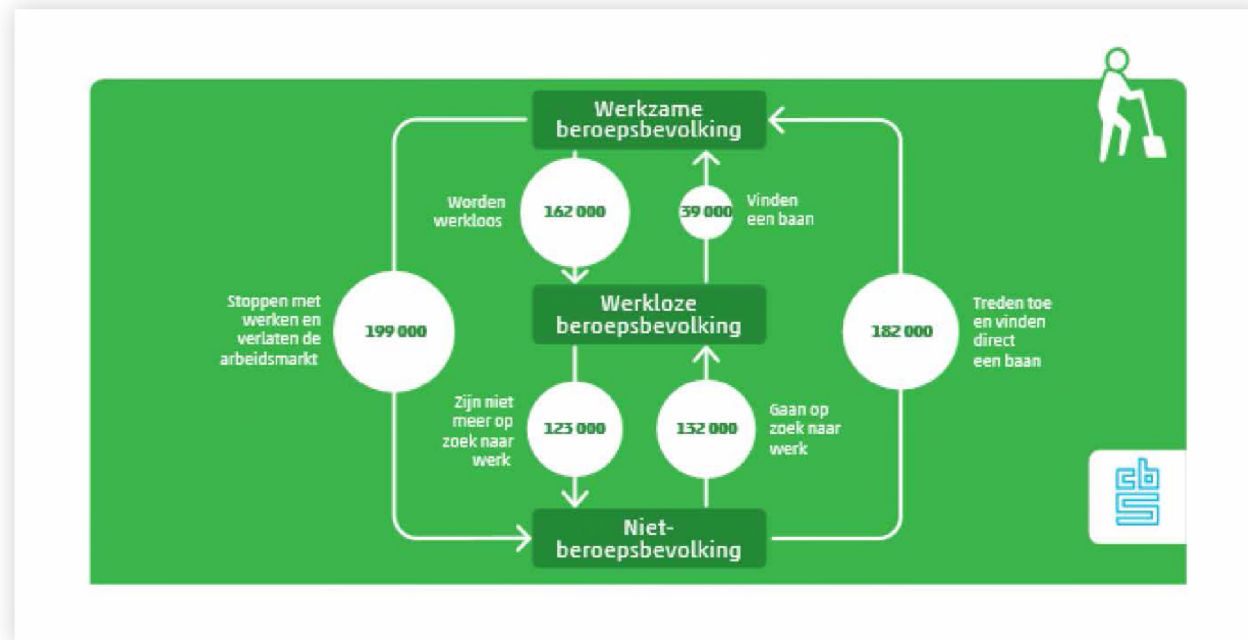

Ten opzichte van de landelijke cijfers scoorde Veldhoven altijd goed voor wat betreft werk. We hebben ruim 1/3 meer banen, een lagere werkloosheid 2,7% (jongeren 2%) en ruim 50% minder bijstandsuitkeringen. T/m juni 2020 zien we in Veldhoven voor de Participatiewet ten opzichte van het 1e half jaar 2019 een toename van 5% instroom en een afname van 2% uitstroom.

In 2020 zien we landelijk en provinciaal een dip in het aantal vacatures. Er wordt echter in 2021 alweer een forse stijging verwacht. De jaren daarna blijft de ontwikkeling naar verwachting redelijk stabiel.

Stromen tussen arbeidsposities

seizoengecorrigeerd; verandering t.o.v. drie maanden eerder, juni 2020

Cijfers voor Nederland. Bron: CBS juni 2020.

Er zijn t/m juni 2020 nog weinig faillissementen in Brabant uitgesproken, het aantal is iets lager dan in dezelfde periode in 2019. In Veldhoven zijn er in 2020 gelukkig nog maar 5 faillissementen uitgesproken.

Veldhoven heeft een beperkte groep ZZP-ers. Het aantal tozo-uitkeringen levensonderhoud/-kredieten was bij de eerste regeling 676 uitkeringen en 41 bedrijfskredieten. Bij de verlenging en Tozo 2 zijn er ruim 154 uitkeringen levensonderhoud en 2 bedrijfskredieten toegekend. Enerzijds komt dit doordat de voorwaarden zijn aangescherpt en anderzijds doordat ondernemers wellicht weer langzaam aan in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien. Tozo wordt verlengd tot juli 2021 met wederom een aanscherping van de voorwaarden door middel van een vermogenstoets. Daarnaast worden gemeenten vanaf 1 januari 2021 verantwoordelijk voor het ondersteunen van ondernemers bij heroriëntatie en om-/ bijscholing. In Veldhoven verwachten wij dat er niet meer dan 100 ondernemers een beroep op Tozo 3 zullen doen. Dat betekent dat er nog altijd 100 ondernemers zullen zijn die hun eigen bedrijfsactiviteiten nog steeds niet (volledig) kunnen uitvoeren. We onderhouden veel contacten met ondernemers om te kijken waar we hen kunnen ondersteunen. Dit heeft al geleid tot begeleiding van 1 ondernemer naar een andere baan. Met ingang van Tozo 3, vanaf 1 oktober a.s. wordt iedereen proactief benaderd om te kijken welke ondersteuning wij kunnen bieden, bijvoorbeeld in heroriëntatie en om-/ bijscholing. Met ingang van 01-01-2021 wordt dit ook een wettelijke taak van de gemeente.

Organisaties en instellingen

De lokale maatschappelijke organisaties hebben het ook zwaar. Vanuit verschillende organisaties en verenigingen bereikten ons vragen en signalen van ongerustheid.

De belangrijkste vragen

- Financiële knelpunten als gevolg van de crisis en de maatregelen.
Bijvoorbeeld: geen inkomsten door het sluiten van voorzieningen of het niet kunnen betalen van de huur.
- Het niet kunnen voldoen aan de inhoudelijke budgetafspraken: activiteiten komen stil te liggen.
- Vragen over het doorbetalen van (voorschotten op) de subsidie.

Doel van ons college is om het voorzieningenniveau in Veldhoven in stand te houden. Het college heeft daarom snel een aantal maatregelen genomen.

Er is snel geschakeld richting organisaties en instellingen. Zo is er een subsidiecorona-loket ingericht en is er actief informatie gedeeld over actuele ontwikkelingen en regelingen. Daarnaast is besloten om voorschotten van subsidies te blijven betalen en wordt soepel omgegaan met verantwoording van subsidies voor 2020. Wel is deze organisaties gevraagd om een alternatief aanbod te ontwikkelen. Ook zijn we coulant geweest naar instellingen met prestatieafspraken.

We hebben 80% compensatie geboden van het gebruikelijke factuurniveau van aanbieders van doelgroepenvervoer. In de periode van maart tot en met mei bedroeg het vervoersvolume in Taxibus slechts 6% tot 12% per maand van wat normaal mag worden beschouwd. Het voortbestaan van de branche was dus direct in gevaar, omdat de kosten doorliepen. Met deze regeling is daaraan tegemoet gekomen.

Aanbieders van peuterwerk en Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) zijn volledig doorbetaald volgens contract. Hiermee hebben zij de noodopvang voor kinderen van ouders in een cruciale functie kosteloos kunnen aanbieden. De uren die niet zijn geleverd worden niet op een ander moment ingehaald. Wel is het zo dat, indien als gevolg van Corona de werkloosheid toeneemt, dit een effect heeft op de gemeentelijke uitgaven voor Peuterwerk en VVE. Ouders die beiden werken hebben recht op kinderopvangtoeslag van het Rijk. Indien dit recht door werkloosheid vervalt, zullen ouders vaker een beroep doen op gemeentelijk gefinancierd peuterwerk en VVE.

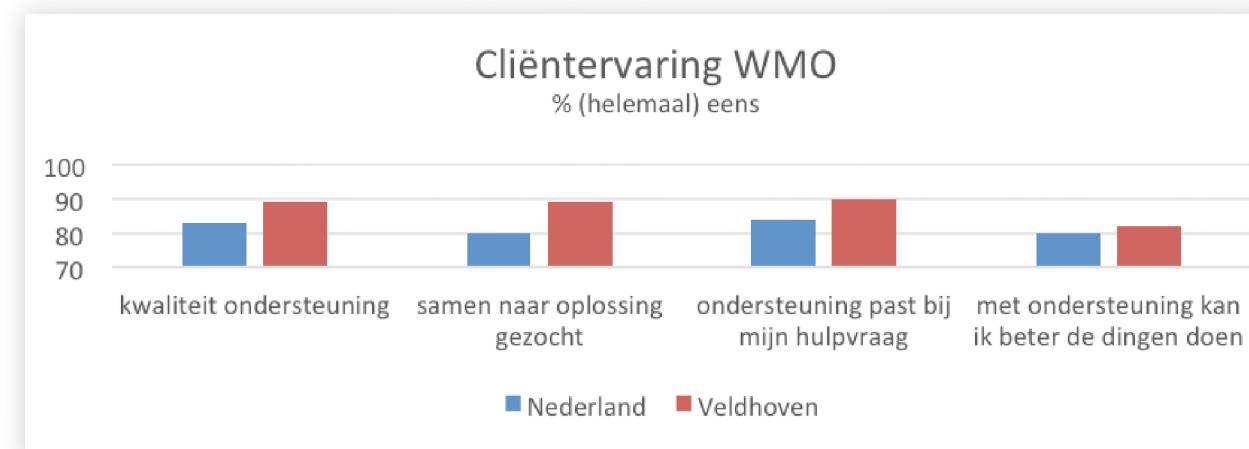

Verbinding in het maatschappelijk veld leggen
In de beginperiode van de crisis waren organisaties en instellingen vooral bezig met de eigen organisatie en dienstverlening aan hun doelgroepen. Belangrijke ontmoetings-mogelijkheden zoals De Klankbordgroep Veldhoven Vernieuwend Vitaal gingen niet door. Vanuit de gemeente is het initiatief genomen om een Nieuwsbrief uit te brengen. Deze Informatiebrief Sociaal Domein is 11x uitgebracht en heeft gezorgd voor betrokkenheid en verbinding tussen professionele zorg en welzijnsorganisaties in Veldhoven. Zo werden maatregelen uitgewisseld en ideeën voor alternatieve activiteiten en nieuwe initiatieven. Concreet werden hiermee initiatieven (aanbod) en behoeften (vraag) aan elkaar gekoppeld. Bijvoorbeeld door een Activiteitenkalender waar alle organisaties trainingen en cursussen voor doelgroepen in kunnen zetten, zoals de Training rouw en verlies.

Er is daarnaast veel aandacht gegeven aan de website veldhovenvoorelkaar.nl, een site waar initiatieven en vraag en aanbod van inwoners worden gekoppeld. Dit digitale platform was al actief in Veldhoven maar in coronatijd is de site binnen 1 dag omgebouwd in een coronaplatform, is bijna elke coronahulpvraag ingevuld, zijn er ruim 200 coronamatches gemaakt en is er ruim 7.931 uur coronahulp door onze eigen inwoners gerealiseerd (maatschappelijke waarde: zo'n € 160.000 euro)! Dat betekent ook in coronatijd meer zelfredzaamheid, participatie, sociale cohesie en minder eenzaamheid. NLvoorelkaar en Veldhovenvoorelkaar proberen samen potentieel van vrijwilligers tijdens coronatijd ook na corona duurzaam in te zetten.

WMO en jeugd

Het aantal huishoudens in Veldhoven dat gebruik maakt van voorzieningen is met 15% beperkt. Van de inwoners die WMO-zorg krijgen is ruim 90% positief over de ondersteuning.

waarstaatjegemeente.nl Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein CEO Wmo/2020

In samenspraak met het Rijk en VNG is van maart tot juli 2020 compensatie geboden aan zorgaanbieders Wmo en Jeugd. Hierdoor is aanbieders de mogelijkheid gegeven om niet-geleverde zorg en omzetverlies (zogenaamde vraaguitval) in verband met de Corona-crisis toch te kunnen blijven factureren. Het doel was om financiële problemen bij aanbieders te voorkomen en het aanbod voor inwoners ook op langere termijn te garanderen. Het uitgangspunt is dat de compensatie nooit hoger is dan wanneer de dienstverlening 'normaal' was geleverd. Zodoende is er door deze compensatie geen sprake geweest van budgetoverschrijding voor de gemeente.

Daarnaast is gestimuleerd dat aanbieders, waar dit nodig is, de ondersteuning op alternatieve wijze invullen, zodat ondanks de coronamaatregelen de ondersteuning toch zo goed als mogelijk aan blijft sluiten bij de ondersteuningsbehoefte van de cliënt.

Enkele voorbeelden

- Groepsbegeleiding is omgezet in individuele begeleiding;
- Individuele begeleiding waar mogelijk op afstand (digitaal of telefonisch).

Hulp bij het huishouden individueel anders vormgegeven, bijvoorbeeld in plaats van schoonmaken een boodschap doen voor de client, omdat deze door Coronamaatregelen niet zelf of door het netwerk gedaan konden worden.

Cultuur, sport en vrije tijd

Helaas zijn er sinds corona veel evenementen en activiteiten niet doorgedaan. Mensen missen daardoor de sociale cohesie en ondernemers missen inkomsten. De culturele en toeristische sector heeft het zwaar, met name de sector met minimale bewegingsvrijheid (De Schalm, muziekschool, bioscoop en museum).

Wel geeft de impact van corona voor de instellingen en verenigingen een heel divers beeld. Zo heeft De Schalm veel minder inkomsten en kunnen voorstellingen niet door gaan, maar heeft de bibliotheek alle abonnementen gehouden en ervaart nauwelijks problemen. Harmonieën konden lang niet repeteren terwijl een speeltuinvereniging als Kabouterdorp de activiteiten kon voortzetten. Sowieso zijn er op het moment meer groeimogelijkheden voor sectoren met veel bewegingsvrijheid (Witven, Klimpark, Zoo, Heiberg, Kabouterdorp).

Het is goed om te zien dat verenigingen en ondernemers andere mogelijkheden voor activiteiten zoeken. Een goed voorbeeld is Lounge at the Park dat in september heeft plaatsgevonden. Dit evenement volgens de coronaregels is prima verlopen en er waren veel positieve geluiden van bezoekers. De samenwerking van De Schalm met andere theaters in de regio zorgt mogelijk ook voor een andere coronaproof invulling of nieuwe activiteiten die wel mogelijk zijn. Meer activiteiten zorgen voor ontmoeten, genieten van voorstellingen en zijn daarmee goed voor het welzijn.

Of corona ook gevolgen heeft voor de viering van Veldhoven 100 jaar is de vraag, de hoop en verwachting is dat 2021 toch een feestelijk jaar wordt waarin verbinding van Veldhoven zichtbaar wordt.

De effecten van minder zakelijk toerisme zijn met name bij Koningshof goed zichtbaar. Doordat wereldwijd het aantal besmettingen weer oploopt zijn de vooruitzichten op verbetering niet positief.

Complimenten voor de verenigingen die andere activiteiten hebben aangeboden en extra vrijwilligers hebben ingezet.

Meer dan de helft van de inwoners van Veldhoven sport, zo'n 16-20% is lid van een sportvereniging. Sportverenigingen hebben het zwaar gehad vanwege sluiting. Hun vaste lasten zoals huur bleven doorlopen terwijl ze minder inkomsten uit kantine/horeca hadden. Het college ziet ook dat deze verenigingen het zwaar hebben en heeft daarom besloten om sportverenigingen 3 maanden huur kwijt te schelden. De sportverenigingen zijn inmiddels weer gestart met trainingen en wedstrijden. Dit heeft een positieve impact op het welzijn en de gezondheid.

Wonen en mobiliteit

Corona heeft effect op de woonvraag, -wens en -bouw. Op korte termijn lijkt er landelijk een stagnatie in woningbouw te komen door vertraging bouwproces. Voor de langere termijn komen er mogelijk minder woningverkoop door werkloosheid, baanonzekerheid en minder beleggers. Ook is de verwachting dat de woonwens verandert door het structureel thuiswerken.

In Veldhoven is er een groot tekort aan woningen. Dit is te zien aan de snelheid van verkoop en het grote verschil in WOZ-waarden (gem. € 301.000,-) en gemiddelde verkoopprijs (€ 455.000,-). Een terugval in woningverkoop heeft daarom waarschijnlijk minder effect op Veldhoven. In Veldhoven is een woningbouwversnelling ingezet die vooralsnog weinig vertraging lijkt te hebben. In het eerste kwartaal van 2020 zijn 99 vergunningen afgegeven, tegenover een gemiddelde van 74 per kwartaal in 2019.

Door blijvend locatieafhankelijk werken zijn er veel minder kantoorpanden nodig. Het effect is voor Veldhoven niet zo groot omdat er vrij weinig kantoorpanden zijn. De panden die leeg komen kunnen mogelijk ingezet worden voor een combinatie van wonen, werken en vrijetijdsbesteding.

Het thuiswerken en de anderhalvemetersamenleving laten ook een verandering in reisgedrag zien. Er wordt minder gevlogen en in plaats van het OV wordt de auto meer gebruikt. Het autogebruik zit inmiddels weer op 80% van het niveau van vóór de coronacrisis. Toch leidt dit nog niet tot het grote aantal files zoals voorheen omdat het verkeer meer verspreid over de dag is verdeeld. Door de verwachte groei van ASML de komende jaren is voor Veldhoven de prognose dat de maatregelen uit het maatregelenpakket Bereikbaarheid De Run nog steeds nodig zijn om het bedrijventerrein goed bereikbaar te houden.

Ook wordt er meer gewandeld en gefietst. Dit vraagt wat van de inrichting van de openbare ruimte. Veldhoven scoort al goed als fietsgemeente en er zijn structureel gelden vrijgemaakt voor fietsstimulering. In het GVVP 2019 wordt rekening gehouden met de wederzijdse beïnvloeding van de mobiliteitsambities en de ruimtelijk-economische ambities. In het maatregelenpakket Bereikbaarheid De Run wordt naast het verbeteren van de infrastructuur voor auto's ook ingezet op comfortabele voorzieningen voor fietsers.

De inrichting van de openbare ruimte wordt steeds belangrijker vanwege de gewenste ruimte voor sociale afstand en mogelijkheden om te ontspannen en te recreëren. Veldhoven heeft diverse parken en natuur waarin al voldoende afstand gehouden kan worden om aan de anderhalvemetermaatregelen te kunnen voldoen. Minder toerisme leidt echter ook tot minder uitstoot en geluidsoverlast en herstel van natuur. Veldhoven is niet heel toeristisch maar door minder vliegverkeer treden deze effecten ook in Veldhoven op. Dit heeft een positieve invloed op het welbevinden.

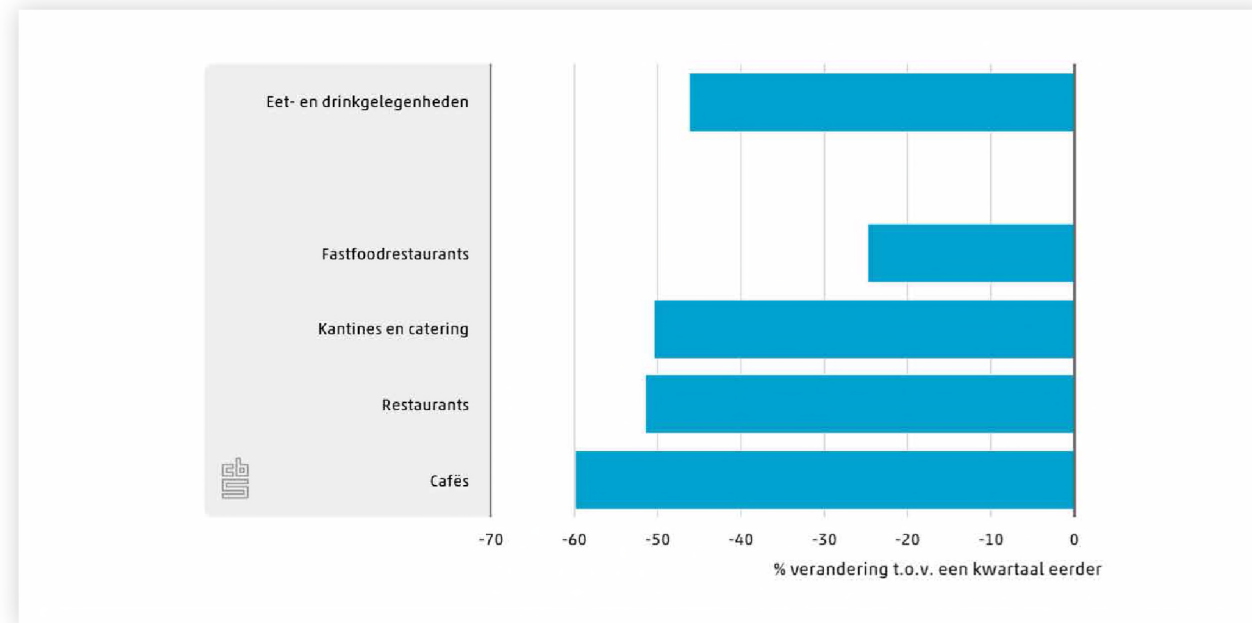

Horeca en middenstand

De krimp van middenstand en horeca in binnensteden wordt versneld.

Omzet eet- en drinkgelegenheden

seizoengecorrigeerd 2e kwartaal 2020

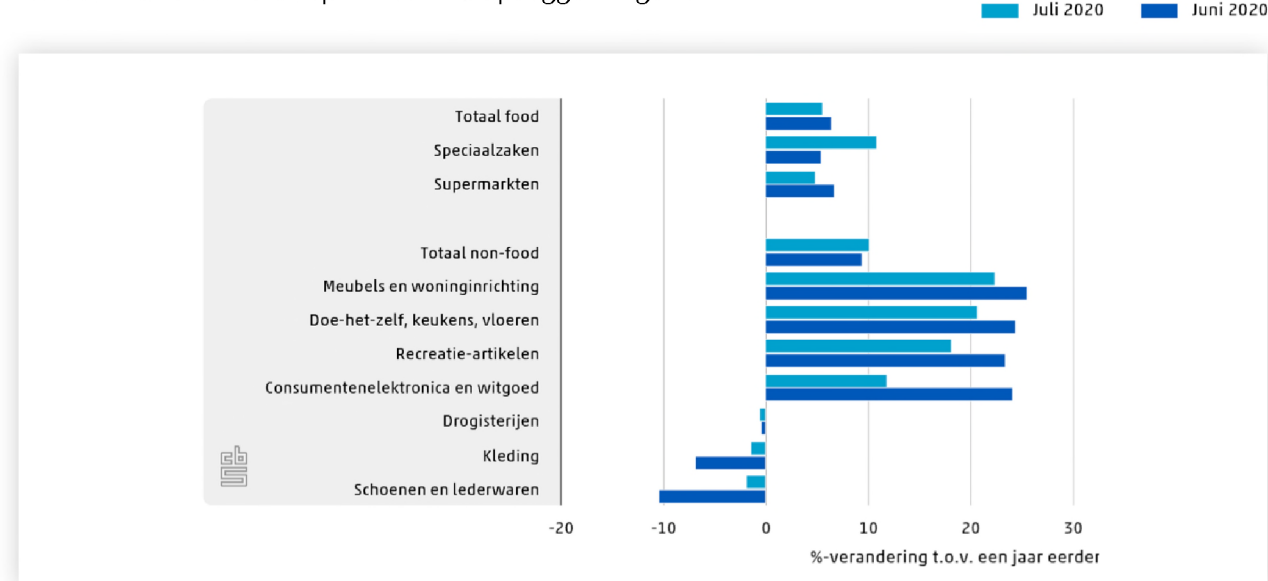

Bron: CBS juni 2020

In Veldhoven lijkt de krimp van de horeca nog beperkt, tot nu toe is 1 restaurant gesloten. Daartegenover staat echter dat 2 ondernemers in deze tijd de stap durven te zetten om een restaurant te openen (Quisine en Le Sable).

Omzet deelbranches detailhandel

Exclusief tankstations en apotheken - koopdaggecorrigeerd

Bron: CBS juni 2020

In het winkel-/horecagebied Veldhoven-dorp is weinig tot geen leegstand van horeca en winkels. In het Citycentrum is een grotere leegstand. In het COPr wordt samengewerkt aan de aantrekkelijkheid van het Citycentrum en de eigenaar van de Citypassage heeft plannen voor herontwikkeling van de Citypassage waarbij leegstand wordt verminderd. Nieuwe beperkende maatregelen zullen echter voor een aantal ondernemers de genadeslag zijn die ervoor zorgt dat zij alsnog hun zaak moeten beëindigen of failliet gaan.

Gemeentelijke organisatie

Corona heeft ook een grote impact op de gemeentelijke organisatie gehad. Veel van onze medewerkers zijn de afgelopen maanden nagenoeg alleen met crisisbeheersing bezig geweest en hebben ervoor gezorgd dat onze dienstverlening onverminderd is doorgegaan.

En ook nu de crisis inmiddels al zo'n 6 maanden duurt zijn veel medewerkers nog dagelijks bezig met de aanpak van de gevolgen. Zo zijn de boa's 7 dagen per week in touw voor handhaving van de anderhalvemetermaatregelen en bij overlast van jeugd en wordt met ondernemers, bedrijven en evenementenorganisaties gesproken over andere en nieuwe manieren van werken.

Ook de uitvoering van de Tozoregeling heeft veel inzet gevraagd van de medewerkers van Werk & Inkomen. In tegenstelling tot veel andere gemeenten hebben wij deze regeling met eigen collega's voor Veldhoven én Waalre uitgevoerd. De extra inzet van veel medewerkers voor corona was deels mogelijk doordat ander werk is weggefallen, maar er is ook een deel blijven liggen en er zijn veel extra uren gemaakt.

Het komende jaar zal er bij een aantal organisatieonderdelen nog een forse druk op de beschikbare capaciteit gelegd worden. Dit geldt in elk geval bij de afdelingen Mens & Omgeving (voor toezicht en handhaving van regelgeving en overlast) en het cluster Werk & Inkomen door de verlenging van Tozo en de werkzaamheden voor controles en terugvorderingen (vooral nog ruim 100, meestal door verkeerde informatie van de ondernemer of veranderende regels).

Wij gaan in beeld brengen wat de consequenties van de extra inzet tot nu toe en in de nabije toekomst zijn voor de ambities van onze gemeente.

Beeld van de financiële effecten

Er is een programmteam opgesteld waarin alle afdelingen binnen de gemeente zijn vertegenwoordigd. Dit programmteam heeft een inventarisatie gemaakt van risico's met effecten voor de gemeente, een beeld geschetst van de gevolgen van corona voor Veldhoven én scenario's opgesteld. Ook heeft het programmteam gesproken over wat er nodig is om sterker uit deze crisis te komen.

De belangrijkste bevindingen van het programmteam

- Best case scenario of worst case scenario, dat maakt niet uit. Ze hebben allebei kansen en bedreigingen.
- Benut en versterk kansen die de crisis heeft gecreëerd in combinatie met ontwikkelingen die er toch zijn.
- Buig bedreigingen of nadelige effecten om in kansen.
- In beide scenario's moet je reageren op de nieuwe werkelijkheid
 - flexibiliteit inbouwen om te kunnen anticiperen op nieuwe ontwikkelingen
 - anders kijken naar standpunten en beleid: agenda herijken
- Kijk naar de samenleving, de verbindingen daarin en de behoeften
 - wat vraagt de samenleving
 - wat zijn de opgaven
 - betrek de samenleving proactief om een gewenste toekomst te schetsen
- Zet welbevinden voorop, de financiële aspecten moeten volgend zijn
- Gebiedsgericht integraal werken biedt nu kansen om in de samenleving te zijn, te voelen, te doen
- Denk na over borgen en versterken van verbinding

Er is één nieuwe zekerheid:
niets is zeker

Andersson Elffers Felix (AEF) heeft in juni 2020 in opdracht van VNG de financiële bijwerkingen van corona in beeld gebracht. In onderstaand overzicht zijn de relevante, mogelijke, financiële gevolgen van corona voor gemeenten in beeld gebracht:

0. Bestuur	a	Uitgaven coronaproof verkiezingen	b	Meer uitgaven aan digitalisering	c	Besparing werknemers-uitgaven	d	Extra uitgaven overhead
	e	Minder OZB-inkomsten	f	Minder inkomsten parkeren	g	Lagere precario- en reclamebelasting		
1. Veiligheid	a	Extra uitgaven handhaving openbare orde						
2. Verkeer	a	Uitgaven door extra verkeersmaatregelen	b	Minder inkomsten scheepvaart	c	Extra negatief saldo OV		
3. Economie	a	Financiële steun aan ondernemers	b	Minder inkomsten toeristenbelasting	b	Verandering in promo activiteiten		
4. Onderwijs	a	Uitgaven voor onderwijshuisvesting	b	Uitgaven voor leerlingenvervoer	c	Extra uitgaven onderwijsbeleid		
5. Recreatie	a	Extra uitgaven sport (subsidie/kwijtschelding)	b	Extra uitgaven cultuur (subsidie/kwijtschelding)	c	Extra uitgaven musea	d	Extra uitgaven bibliotheken
	e	Extra uitgaven lokale media	f	Aanpassingen inrichting openbaar groen				
6. Sociaal	a	Extra uitgaven buurt- en clubhuizen	b	Extra uitgaven kinderopvang	c	Meer gebruik GGZ-crisisopvang	d	Extra uitgaven e-health
	e	Extra uitgaven door TOZO	f	Extra uitgaven BUIG (bijzondere) bijstand	g	Minder inkomsten kwijtschelding belastingen	h	Extra ondersteuning SW-bedrijven
	i	Extra uitgaven doelgroepenvervoer	j	Extra uitgaven re-integratie	k	Ondersteuning WMO- en jeugd aanbieders	l	Extra uitgaven schuldhulpverlening
	m	Extra uitgaven maatschappelijke opvang						
7. Gezondheid	a	Meer uitgaven GGD en veiligheidsregio's	b	Extra uitgaven afvalinzameling	c	Extra uitgaven voor uitvaarten		
8. Ruimtelijk	a	Lasten door gebiedsexploitatie						
9. Overig	a	Minder winst uit eigen bedrijven	b	Lagere retributies/leges				

Daarnaast heeft AEF een inschatting van de gevolgen voor gemeenten gemaakt in een **best case scenario** en **worst case scenario**.

Scenario 1 best case scenario >> inschatting gevolgen voor gemeenten: € 1,48 tot € 1,83 miljard

Scenario 2 worst case scenario >> inschatting gevolgen voor gemeenten: € 2,26 tot € 2,77 miljard

Grootste effecten: extra BUIG (bijzondere) bijstand, minder parkeerinkomsten en minder toeristenbelasting.

€ Vertaling naar Veldhoven voor de korte termijn

Inschatting financiële effecten corona voor Veldhoven t/m september 2020		NB cijfers zijn van begin september 2020.		
	Realisatie meer/minder	Tegemoetkoming rijk t/m juli 2020	Soort tegemoetkoming	toekomstige tegemoetkoming
Toeristenbelasting	130.000	64.000	compensatie BZK 1e tranche	ja
Parkeerbelasting	165.000	102.000	compensatie BZK 1e tranche	ja
Precario terrassen/marktgelden	3.000	ntb		ja
Leges horeca/evenementen (t/m 08)	5.000	ntb		ja
Sport huur en subsidies	201.000	201.000	voorschot	ja
culturele instellingen huur en subsidies	44.000	146.000	compensatie BZK 1e tranche	
Tozo-regeling uitkeringen	2.134.000	2.134.000	compensatie rijk TOZO	ja
Tozo-regeling uitvoering	235.000	440.000	compensatie rijk TOZO	ja
BUIG (bijzondere) bijstand	75.000	0		ja
SW-bedrijven exploitatietekorten	200.000	200.000	compensatie BZK 1e tranche	ja
Re-integratietrajecten	0			evt. sept.circ.
Schuldhelpverlening				evt. sept.circ.
GGD en veiligheidsregio	0	Ja, rechtstreeks		ja
Diverse kosten gemeentelijke org.	44.000	0		
Digitalisering	10.000	0		ja
Verkiezingen 2021	35.000	0		ja
Voorschoolse opvang eigen bijdrage	8.000	17.000	compensatie BZK 1e tranche	
Noodopvang kinderen	1.000	10.000	voorschot	nvt
WMO-zorg	0	32.000	compensatie BZK 1e tranche	
WMO eigen bijdrage	50.000	ntb	voorschot	ja
Jeugdzorg	0	73.000	compensatie BZK 1e tranche	
extra inhuur toezicht handhaving	15.000	ntb		ja
Totalen	3.355.000	3.419.000		
Verzoeken kwijtschelding	bedrag	tegemoetkoming rijk	Lokale afweging	
huur gemeentelijke gebouwen	330.000	nee	ja	
overige verzoeken	27.000		ja	
<i>Eventuele bijkomende meerkosten</i>	<i>357.000</i>			
Inschatting meerkosten gemeente t/m 09-2020	293.000			

Er is nog veel onduidelijk waar het gaat om de financiële effecten. Nog niet alle steun- en herstelmaatregelen zijn nu (medio september) al financieel doorvertaald voor Veldhoven. Ook komt het rijk eind 2020 en begin 2021 nog met definitieve afrekeningen en mogelijke aanvullingen op de huidige pakketten.

Verzoeken kwijtschelding / extra ondersteuning

De afgelopen maanden hebben we een aantal individuele verzoeken om kwijtschelding van betalingen, bijvoorbeeld huur of belastingen of een andere vorm van ondersteuning ontvangen.

Gemeentelijke belastingen

Wij hebben een aantal verzoeken van ondernemers ontvangen om kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Wij begrijpen dat een aantal ondernemers het nu erg zwaar heeft. Wij hebben daarom de mogelijkheden onderzocht om de gemeentelijke belastingen kwijt te schelden. Het blijkt echter juridisch niet mogelijk te zijn om gemeentelijke belastingen kwijt te schelden die te relateren zijn aan ondernemingen. Wij kunnen daarom niet aan deze verzoeken voldoen. Wel hebben wij deze ondernemers tot 1 september jl. uitstel verleend. Verder uitstel is niet verleend omdat de verplichte betaling dan dicht bij de belastingaanslag van 2021 zou komen. Wel is er maatwerk mogelijk door middel van een betalingsregeling.

Huur gemeentelijke gebouwen

Een aantal organisaties die een pand van de gemeente huren voor hun activiteit heeft om uiteenlopende redenen moeite om hun huur te betalen. Zij hebben tot het einde van het jaar uitstel van betaling gekregen. Dit gaat t/m september om een bedrag van € 330.000. We gaan met iedere organisatie in overleg om de situatie te bespreken en maatwerk te leveren.

Overige verzoeken

Tot slot hebben wij een aantal verzoeken om een incidentele tegemoetkoming ontvangen. Ook deze verzoeken worden allemaal individueel beoordeeld.

Afwegingskader

Voor partijen die van maatschappelijk belang voor Veldhoven zijn wil de gemeente lokale steunmaatregelen treffen. We willen steun verlenen om te voorkomen dat deze partijen omvallen. Dit geeft deze partijen bestaansrecht, maar het draagt ook bij aan een samenleving waarin op korte en langere termijn voldoende aanbod is om het welzijn van inwoners te bevorderen. Om een goede afweging voor eventuele inzet van lokale steun voor deze partijen te kunnen maken wordt een afwegingskader opgesteld dat wordt gebruikt om mogelijke steunverzoeken objectief te beoordelen. Uitgangspunt is dat we maatwerk toepassen.

Aanpak en planning

Het is nog onzeker wat de komende maanden ons gaan brengen voor wat betreft de impact van corona. We houden de vinger aan de pols in de samenleving zodat we snel kunnen reageren op nieuwe ontwikkelingen. Omdat er op dit moment nog veel onzeker is kunnen wij nog geen concrete bedragen in de begroting 2021 noemen. Dat betekent dat er in de verschillende programma's geen financiële effecten zijn verwerkt. Wel zullen wij in de inleiding een algemene kader schetsen en er wordt een bedrag opgenomen in de risicoparagraaf. De financiële effecten worden de komende maanden verder uitgewerkt. We gaan met alle verzoekers om ondersteuning om tafel om maatwerk te kunnen leveren. Doel daarbij is om het voorzieningenniveau van Veldhoven in stand te houden. Hiervoor wordt een afwegingskader opgesteld. Daar waar het maatwerk past binnen de begroting besluit ons college hierover. Uw raad wordt uiteraard betrokken als er een extra financiële vraag ligt.

Regionale samenwerking

Omdat de gemeenten in de Brainportregio sterk verbonden zijn en de problematiek vergelijkbaar is, wordt de komende maanden in MRE-verband bekeken hoe gemeenten samen kunnen optrekken, met als doel een daadkrachtige en gecoördineerde aanpak van de corona-effecten. Op basis van scenario's worden thema's geïdentificeerd die op de lange termijn (scope: komende 2 jaar) beleidsmatige impact hebben. Hierbij worden zowel bedreigingen als kansen in beeld gebracht. Het beoogd resultaat is een integraal overzicht van scenario's waarin de effecten van de coronacrisis per thema worden beschreven. Hieruit moet blijken op welke thema's aanvullende actie noodzakelijk is. Daarnaast wordt geïnventariseerd in welke samenwerkingsverbanden deze opgave het beste kunnen oppakken (netwerkanalyse). Immers, er is al veel werk- en denkkracht in de regio georganiseerd. Vanuit Veldhoven sluiten wij bij deze samenwerking aan.

Tot slot

Deze crisis overwinnen we alleen samen!

